



Pont del Carrilet

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector nord del terme municipal.
Emplaçament Antiga carretera de Manresa a Berga (C-1411z), prop del km. 51, poc abans d'arribar a Navàs.
Alçada: 357

Coordenades:

Latitud: 41.89306
Longitud: 1.87896
UTM Est (X): 407002
UTM Nord (Y): 4638510

Classificació

Número de fitxa 08018 - 241
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Estructural
Titularitat Pública
Titular: 08018A006090020000DG

Fitxes associades:

[Antiga tanca de l'estació del tren](#)

[Pont de la Via](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dc., 19/10/2022 - 13:12

Descripció

Pont de l'antiga línia del Ferrocarril de Manresa a Berga (anomenada popularment el Carrilet) que salva el desnivell provocat per un torrent poc abans que la via fèrria s'ajuntés amb la carretera, gairebé arribant al nucli urbà de Navàs. És un pont d'un sol arc, estret i alt, que fa una vintena de metres de llarg.

Originàriament era obrat amb pedra i, ja entrat el segle XX, la part central corresponent a l'arc es va reforçar amb formigó, però als laterals encara es pot veure el parament antic, fet amb un tipus d'obra poligonal. Després que la via fèrria fos desmantellada, la plataforma superior del pont s'ha protegit amb unes baranes de fusta i per l'antic traçat de la via ara hi passa un camí.

Història

El 1879 es constituïa la “Sociedad del Tranvía o Ferrocarril Económico de Manresa a Berga”, formada per promotors estretament vinculats al tèxtil del Llobregat. Aquesta línia ferroviària anava des de Manresa-Alta fins a l'estació d'Olvan-Berga, inaugurada el 1885. El 1904 s'ampliava el traçat fins a Guardiola, on s'enllaçava amb la cimentera Asland de Clot del Moro. Des de Manresa la línia connectava amb Barcelona, abastant així tota la vall del Llobregat. La línia de Manresa a Berga va tenir una gran activitat i un fort arrelament social. Se l'anomenava popularment el Carrilet, i entre els pobles de la vall del Llobregat era pràcticament l'únic mitjà de transport de viatgers, ja que fins els anys 1930 no van començar a funcionar regularment línies d'autocars. També tenia un paper preponderant en el transport industrial: fusta de l'alt Berguedà, ciment del Clot del Moro o la producció de Carbur Metà·lics d'Olvan. I, per suposat, s'hi transportava també el cotó i el carbó que necessitaven les fàbriques tèxtils i s'enviaven els productes que en sortien facturats.

El Carrilet va arribar a Balsareny el 1885. L'estació del poble era davant de la caserna de la Guàrdia Civil. Fora el poble hi havia dos baixadors: el més antic era a la fàbrica de la Rabeia, de la mateixa època inicial de la línia. Diuen que el Carrilet passava tan a poc a poc per la Rabeia que donava temps als passatgers de baixar i tornar a pujar al tren. Més tard es va construir un altre baixador a la fàbrica de Vilafruns. A principis de segle XX la fàbrica havia patit un incendi, però l'any 1925 tornava a treballar. Va ser aleshores quan es van construir els pisos de la petita colònia que té adjunta i quan es va fer, també, el baixador del tren.

La via fèrria seguia un traçat en paral·lel a la carretera de Berga, per Vilafruns i el Molí, i després es desviava cap al darrere de les cases del carrer de Sant Marc, seguia per davant l'actual escola i travessava la riera del Mujal per anar cap a la colònia de la Rabeia i tornar cap a la carretera, gairebé ja tocant a Navàs. Tota aquesta volta es feia per l'interès que va tenir en aquell moment el propietari de la Rabeia, que era un dels principals accionistes de l'empresa ferroviària.

Pel que fa als ponts, antigament al nucli de Balsareny hi havia un pont de ferro a la carretera d'Avinyó i el tren hi passava per sota. Després, ja als afores del poble, el tren travessava la riera del Mujal per l'anomenat Pont de la Via (Carreté, 2010: 106). I més endavant de la Rabeia per tornar a la carretera hi havia un altre pont, més petit, per travessar un torrent proper ja al nucli de Navàs. La construcció d'aquests dos ponts es va fer en el moment originari del Carrilet, a la dècada de 1880. Concretament, el Pont de la Via fou construït el 1885 (SERRA; CARRETÉ, 2005: 135).

Per falta de rendibilitat, el Carrilet va començar a desmantellar-se parcialment a partir del 1972. El darrer tren que va passar per Balsareny fou el 1973. Més endavant, sobre l'antiga via s'hi va obrir un nou carrer.

Bibliografia

BADIA MASGRAU, Josep M. (2000). *Navàs: història en imatges, 1890-1979*. Angle Editorial; Centre d'Estudis del Bages, Fotografia Històrica, 9, Manresa, p. 31.

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 106.

FERRER, Llorenç; PIÑERO, Jordi; SERRA, Rosa (1997). *El Llobregat, nervi de Catalunya*. Angle Editorial, Centre d'Estudis del Bages. Àmbit de Recerques del Berguedà, Col·lecció Fotografia Històrica, núm. 2. Manresa, p. 17-18.

SERRA SALA, Joan. M. (1988). "Balsareny", *Història del Bages*, vol. 1. Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 149.

SERRA SALA, Joan M.; CARRETÉ PARERA, Ramon (2005). *Balsareny, ahir i avui*. Ajuntament de Balsareny, p. 91-93, 135.



